

Nr 432.

Av herrar **Norman** och **Magnusson** i Skövde, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 313, angående åtgärder för utjämning av sjukvårdskostnaderna å landsbygden.

I anslutning till Kungl. Maj:ts proposition nr 311 angående ändring i avlöningsstaten för provinsialläkare m. m. föreslås dels i proposition nr 312 ändringar i gällande provinsialläkaretaxa, dels i proposition nr 313 vissa åtgärder för utjämning av sjukvårdskostnaderna å landsbygden. I sistberörda proposition föreslås, att riksdagen måtte till bidrag för lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader å extra stat för 1919 anvisa ett förslagsanslag av 230,000 kronor, att användas i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet angivna grunder. Enligt dessa skall bidrag utgå till kommuner på avstånd av över en mil från läkarestationen samt med två femtedelar av kostnaderna under förutsättning, att vederbörande kommun ikläder sig ansvarigheten för likaledes två femtedelar. För att åtnjuta sådant bidrag föreslås ett penningstreck av respektive 2,000 och 1,000 kronors inkomst, samt föreslås vidare ett åläggande för kommunalnämnden att upprätta förteckning över de personer inom kommunen, som äro berättigade till bidrag.

Behovet och rättvisan uti, att en utjämning i den enskildes kostnader för läkarevård genomföres och ej i så hög grad som nu är fallet är beroende på det större eller mindre avståndet till läkarestationen, vilja vi kraftigt understryka. Kostnaderna för läkares anlitande bliva för avlägset boende så betydande, att detta oftast i det längsta undvikas med följd att det mången gång sker för sent. Givetvis innebär detta en orättvisa och en betydande olägenhet för *alla* avlägset boende, även om

den lättare kan övervinnas av ekonomiskt mera välsituerade. Rent principiellt hålla vi dessutom före, att statsmakterna böra inrikta sig på att så långt möjligt åstadkomma lättnader för den mera avlägset boende befolkningen för att stödja den i dess hårdare kamp för tillvaron, varigenom ock möjligheter öppnas till en önskvärd förtätning av befolkningen i våra avlägsnare bygder.

Äro vi sålunda ense med den i Kungl. Maj:ts proposition framburna tanken på en utjämning av sjukvårdskostnaderna, anse vi de av Kungl. Maj:t föreslagna grunderna för utjämningen vara mindre lämpliga, och att de sålunda icke böra vinna riksdagens gillande. Därest man erkänner det riktiga i principen om utjämning av den enskildes kostnader i föreliggande fall, bör man ock erkänna, att kostnaderna för utjämningen böra fördelas så rättvist som möjligt även mellan kommunerna eller dem, som kunna åläggas draga kostnaderna. Riksdagen har ju tidigare uttalat sig för beredande av lindring — skatteutjämning — åt hårt skatte-tyngda kommuner. Detta blir ingalunda fallet genom Kungl. Maj:ts förslag. Medan mera välbelägna kommuner inom en mils avstånd från läkarestationen alldeles undslippa att betala de föreslagna två femtedelarna, kommer denna i många fall förvisso rätt betydande utgift att påvila de mera avlägsna kommunerna, som dessutom ofta, just på grund av sin avlägsna belägenhet, ha mindre bärkraft, mindre skatteintäkter och större skatter. Att så betunga de redan förut ogynnsamt ställda kommunerna, kan icke vara välbetänkt eller rättvist. Därtill kommer, att det ifrågasatta villkoret alldeles uppenbart skulle föranleda skarpa meningsbrytningar och strider inom kommunerna, i det att givetvis skilda meningar skulle göra sig gällande, huruvida kommunen skall åtaga sig att gälda föreskrivna två femtedelar eller icke. Att göra en så pass ömtålig och grannlaga sak beroende på beslut och intressebetsättningar inom kommunerna, vore förvisso betänkligt.

Starka och berättigade invändningar kunna också resas mot de föreslagna inkomstgränserna, som komme att verka synnerligen godtyckligt. Medan den, som av fast egendom åtnjuter under 1,000 kronors inkomst, men som på sin fastighet håller häst själv och själv utgör den vid legning rätt dyrbara skjutsningen, synes han dock i lika grad som den, vilken leger skjuts, bli berättigad till ersättning för densamma. Uppenbarligen kan också exempelvis i en stor familj behovet av utjämning vara betydande, även om inkomsterna något överskrida den stadgade maximigränsen, medan förhållandet kan vara motsatt för åtskilliga som befinna sig under inkomstgränsen. Därjämte får man ej bortse från

rättvisan att bereda utjämning mellan den i sjukvårdshänseende närboende och befolkningen i avlägsna bygder.

Kungl. Maj:ts förslag skulle orsaka ytterligare betydande besvär och skrivningar för de redan förut hårt belastade kommunala myndigheterna. Svårigheter torde ock möta att få dessa uppgifter tillräckligt noggranna som ock läkarens räkningar och en tillförlitlig kontroll av desamma, allt omständigheter som skulle föranleda slitningar och trassel. Slutligen torde man ock böra undvika att genom en inkomstgräns som den föreslagna skapa frestelsen att för förmånens åtnjutande på ena eller andra sättet hålla sig under maximiinkomstgränsen.

Kostnaderna för den föreslagna utjämningen kunna icke överblickas, men torde sannolikt bli högre än vad Kungl. Maj:t föreslagit. Oss synes bättre och säkrare företaga en utjämning av provinsialläkaretaxan och eventuellt använda det till utjämning av sjukvårdskostnaderna föreslagna beloppet till, efter en utjämning av taxan, möjligen erforderliga lönetillägg.

Som en sammanfattning av anmärkningarna mot förslaget torde kunna sägas, att det orättvist tynger de redan förut ofta hårt skatte-tyngda avlägset belägna kommunerna, föranleder strider och mångskriveri inom kommunerna samt kommer att individuellt verka synnerligen ojämnt.

Enda rättvisa och lämpliga utvägen synes oss därför vara en utjämning av taxan därhän, att för alla sjukbesök betalas lika avgift oberoende av resans längd. Även om härigenom nödvändiggöras en höjning av avgifterna för läkaren närboende, kunna givetvis dessa som slippa dryga skjutskostnader bära denna höjning till förmån för en rättvis och lämplig sänkning i avgifterna för avlägset boende. Visserligen kan häremot resas den invändningen, att genom en sådan utjämning ingen lättnad beredes i de ofta dryga skjutskostnaderna, men dels innebär det givetvis en stor lättnad och en rättvisa för alla, om läkararvodet väsentligt sänkes för avlägset boende, dels äro de föreslagna utvägarna för en utjämning, även ifråga om skjutskostnaderna, enligt vår mening icke lämpliga. Då emellertid förslagen om ändring i läkaretaxan inrymmas i en särskild proposition, föreslå vi i en särskild motion uttalande om ändringar i densamma, och vilja på grund av det anförda hemställa,

att riksdagen måtte så till vida bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 313, att å extra stat för år 1919 anvisas ett förslagsanslag av 230,000 kronor, att an-

vändas till beredande av ersättning, enligt grunder som Kungl. Maj:t ville bestämma, åt provinsialläkare och extra provinsialläkare för genom eventuellt ändrad läkartaxa orsakad minskad inkomst.

Stockholm den 8 maj 1918.

David Norman.

Karl Magnusson
i Skövde.
